

Asia: Asia VN/25733/2021

Suomen digitaalinen kompassi, 2. luonnos

Kansallinen digikompassi kokonaisuutena

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK (myös EK) kiittää mahdollisuudesta lausua Suomen digitaalisen kompassin 2. luonnoksesta.

Suomen digikompassi on napakoitunut ja terävöitynyt huomattavasti, siitä kiitokset.

EK korostaa, että digikompassi ei voi, eikä sen tarvitse kattaa kaikkea digitalisaation kehittämistä. Keskeistä, että se kattaa priorisoidun joukon vaikuttavuudeltaan sellaisia korkean tason tavoitteita, jotka kuvastavat kehitystä laajemmin ja ovat mitattavissa.

EK edellyttää, että työtä avaintulosten priorisoimiseksi jatketaan ennen selontekovaihetta. Digikompassissa on edelleen mukana avaintuloksia, joiden mittaaminen on hankalaa tai mahdotonta. Epämääräiset mittarit tulee tarkentaa tai sitten poistaa lopullisesta versiosta.

Ennen kaikkea avaintuloksia tulee tarkastella niiden mitattavuuden näkökulmasta, eli mitattavissa olevat avaintulokset riittävät. Lisäksi lopullisiin avaintuloksiin tulee kirjata avaintulosten lähtötaso.

EK kiinnittää huomiota kohtaan 2.2.. Kohdassa onnistumisen edellytykset luettelon toiseksi alimmainen kohta "Mahdollistava lainsäädäntö" viimeinen lause "Tarvittaessa mahdollisuus lainsäädännöllä pakot-taa kehitystoimintaan." jää epämääräiseksi. Lausetta tulisi tarkentaa niin, että se on ymmärrettävä tai ottaa kokonaan pois. Jos lauseella viitataan yrityksiin, EK korostaa, että yritysten kehitystoiminnan tulee tapahtua liiketoiminnan tarpeista lähtien. Samoin yritysten digi-investoinnit tulee toteuttaa liiketoiminnallisten tavoitteiden kautta. Suomen tulee välttää lisäsääntelyä jo valmisteilla olevien EU-tasoisten digi- ja datasäännösten lisäksi.

Vaikuttavuus

Kokonaisuutena Suomen digikompassissa on hyvät ainekset Suomen strategisiksi digitavoitteiksi. Varsinkin jos se saadaan aidoksi digikehityksen johtamisen työkaluksi sekä velvoitteeksi eri ministeriöille nivoa omat kehityshankkeensa näihin tavoitteisiin.

Toimeenpanon varmistamiseksi digikompassi tarvitsee laajaa sitoutumista, silloin rikkovat rakenteet sekä riittävät resurssit. On keskeistä, että tällä hallituskaudella perustettu digitoimisto saa kaikkien keskeisten ministeriöiden tuen sekä syksyllä 2021 perustettu digiministeriryhmä jatkaa toimintaansa myös seuraavalla hallituskaudella. On toivottavaa, että digiministeriryhmän ja digitoimiston pohjalta on kehitetty pysyvä malli hallinnonaloja yhdistävään tieto- ja teknologiapolitiikan johtamiseen.

Vaikuttavuuden varmistamiseksi valtionhallinnon tulosohjaus tulee kytkeä digikompassin tavoitteisiin, kuten selontekoluonnoksessa hyvin todetaan.

Osaaminen

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Osaamisosion digitaalista sivistystä ja perusosaamista koskevat tavoitteet tulisi yhdistää. Tämä selkeyttäisi kokonaisuutta niin, että sieltä nousevat keskeisiksi tavoitteiksi kansalaisten perusvalmiudet ja työ-elämän tarpeet.

Digituen tarjoaminen eri elämäntilanteissa oleville henkilöille julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin yhteistyönä on keskeistä. Myös viranomaisten digiosaamisen kehittäminen tulee olla jatkuvan kehityksen kohteena.

Digikompassissa on tunnistettu Suomen tarve työhön johtavan maahanmuuton lisäämiseen. Strategisena tavoitteena ”Suomi on maailman tunnetuimpia ja houkuttelevimpia teknologia-alan koulutuksen, tutkimuksen ja investointien keskuksia sekä houkutteleva maa kansainvälisille digiosaajille” on kannatettava.

EK korostaa digivihreään siirtymään liittyvien osaamistarpeiden tunnistamisen merkitystä. Uusi liiketoiminta syntyy digitalisaation ja vihreän siirtymän risteyskohdassa ja näin ollen on kriittinen kokonaisuus Suomen tulevaisuuden kilpailukyvyille.

Tavoite ICT-alan ammattilaisten saatavuudesta ja kehittämisestä on kannatettava, samoin laajempien digivalmiuksien ja kyberturvallisuusosaamisen vahvistaminen. Tässä suhteessa naisten osuuden avaintulos jää liian yleiselle tasolle ja olisi konkretisoitava.

EK esittää tarkennusta työhön johtavan maahanmuuton tavoitteeseen niin, että tavoite ”Vuoden 2030 jälkeen työperäisiä maahanmuuttajia ICT-sektorilla on vuosittain vähintään 10 000 enemmän kuin nyt.

Digitaalinen infrastruktuuri

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Data-avaruuksiin liittyvän avaintuloksen suhteen EK ehdottaa pohdittavaksi alakohtaisen listauksen sijaan numeerista tavoitetta. Onko perusteltua määrittää toimialoja tarkasti etukäteen? Lisäksi luettelo potentiaalisista suomalaisista data-avaruuksien toimialoista sisältyy jo digikompassin leipätekstiin.

Avaintulos Suomessa sijaitsevasta teollisen mittakaavan puolijohdekomponenttien valmistuslaitoksesta on sinänsä kannatettava. EK ehdottaa lisäksi/tilalle avaintulosta seuraavasti: ”Suomessa on vahva puolijohdeosaamisen ja tutkimuksen ekosysteemi, joka on kytkeytynyt eurooppalaiseen teollisen mittakaavan puolijohdekomponenttien valmistukseen”. Oleellista, että Suomi on osana kansainvälisiä toimitusketjuja. Tältä osin olisi järkevää keskittyä myös osaamiseen ja tutkimukseen, ei pelkästään valmistukseen tai sen toteuttamiseen Suomessa.

Yritysten digitalisaatio

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Innovaatiopoliittisten tavoitteiden huomioiminen ja niiden kiinnitykminen digikompassin tavoitteisiin on keskeistä.

Edelläkävijäyritysten (digikypsät pk-yritykset) määrään liittyvään avaintulokseen liittyen EK muistuttaa EK:n jäsenkyselyn (11/21, teknologiat, data, digiosaaminen) tuloksista, joiden mukaan EK:n jäsenistössä korkean tason yritysosuuden määräksi tuli noin 30 % yrityksistä, 82 % yrityksistä suhtautuu digitalisaatiokehitykseen ja datatalouden mahdollisuuksiin strategisella tasolla. EK:n jäsenkentästä 96 % on pk-yrityksiä. Näin ollen avaintuloksena ehdotettu digiedelläkävijöiden kasvattaminen 20 %:iin on hyvin maltillinen. Edelläkävijöiden prosenttiosuus-määrää tulisikin korottaa.

Vihreän siirtymän kuin myös ICT-investointien osalta on hyvä muistaa (mm. BF selvitys yritysten TKI-investoinneista 2022), että suurista ja keskisuurista yrityksistä harvempi suunnittelee kasvattavansa tki-investointeja Suomessa kuin pienistä ja mikroyrityksistä. Erityisesti suurten yritysten tki-panostukset ovat kansantaloudellisesti merkittäviä.

Yritysten ICT-investointien kasvuun liittyvä avaintulos tulee koskettaa kaikenkokoisia yrityksiä. EK ehdottaa lisättäväksi mittaria ICT-investointien vaikuttavuuteen liittyen. EK korostaa, että pelkkä investointien määrä ei ole riittävä mittari, vaan vasta investoinnista saatava hyöty nostaa tuottavuutta.

Digitaaliset julkiset palvelut

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

EK korostaa, että asiakaslähtöiset digitaaliset viranomaispalvelut, mm. vihreän siirtymän investointiluvituksiin liittyen, ovat kriittisiä digivihreän siirtymän tavoitteiden saavuttamisessa.

EK muistuttaa jo ensimmäisellä lausuntokierroksella esiin nostetusta ”Kysy vain kerran -periaatteesta”, joka on tärkeää nostaa digikompassiin mukaan julkisen sektorin digipalvelukehityksessä.

Digikompassin aiemmassa versiossa oli mukana avaintulos digitaalisen asiainnin ensisijaisuudesta. EK kannattaa tämän avaintuloksen palauttamista.

Tavoitteen 17 alla on avaintuloksena ”40 merkittävimmistä elämäntapahtumapalvelukokonaisuudesta”. Epäselväksi jää, mistä kyseinen määrä muodostuu ja miten lukuun on päädytty. Tämä tulisi avata riittävän realismin takaamiseksi. On toivottavaa, että ensimmäisten liike-toimintatapahtumien/elämäntapahtumien ympärille koostuvien palvelukokonaisuuksien prioriteeteissa on työperäisen maahanmuuton lupapalveluprosessien kokonaisuus.

Heikinheimo Arja
Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Tuulainen Mika
Elinkeinoelämän keskusliitto EK